

Tämä hankesuunnitelma sisältää Etelä-Savon yhteisen hankesuunnitelman, joka kattaa täydennyshaun mukaiset kehittämistoimenpiteet vuosille 2022-2023.

Tämän hankesuunnitelman lisäksi Etelä-Savon hakemus sisältää Etelä- ja Itä-Savon aiemmat hankesuunnitelmat, jotka on päivitetty annetun mallin mukaisesti. Ne toimitetaan erillisinä liitteinä ja niihin on tehty päivitykset korostettuna eri värillä.

Päivitetyhän hankesuunnitelman kokonaispituus on yhteensä 25 sivua. 25 sivuun ei lasketa kansilehteä tai sisällysluettelo.

Päivitetty hankesuunnitelma

Etelä-Savon hyvinvointialue
12.10.2021

Sisällysluettelo

1	Hankkeen tausta.....	3
2	Hankkeen tavoitteet.....	3
2.1	Hyötytavoitteet.....	3
2.1.1	Saatavuus, oikea-aikaisuus, jatkuvuus.....	3
2.1.2	Ennaltaehkäisy ja ennakointi.....	3
2.1.3	Laatu ja vaikuttavuus.....	3
2.1.4	Monialaisuus ja yhteentoimivuus.....	4
2.1.5	Kustannusten nousun hillintä.....	4
2.2	Prosessitavoitteet.....	4
2.3	Rajaukset ja riippuvuudet.....	4
3	Toteutus..... Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
3.1	Aikataulu.....	4
3.2	Toimenpiteet.....	4
3.2.1	Hakemuksessa painotetut kehittämiskohteet.....	5
3.2.2	Muut kehittämiskohteet.....	6
4	Tulokset ja vaikutukset.....	6
5	Hankkeen kustannukset.....	7
6	Hankkeen hallinnointi.....	7
6.1	Hankkeen kattavuus ja organisoituminen.....	7
6.2	Viestintä ja sidosryhmät.....	7
6.3	Seuranta ja arviointi.....	7
6.4	Riskit ja niihin varautuminen.....	7

1 Hankkeen tausta

Hanke perustuu Etelä-Savon ja Itä-Savon aiempiin Tulevaisuuden sote-keskushankesuunnitelmiin, kevään 2021 aikana luotuun Etelä-Savon sote-keskuskonsepttiin sekä hankkeiden aikana tunnistettuihin jatkokehittämiskohteisiin ja tulevan hyvinvointialueen palvelustrategiaan sekä alueen palvelutuotannon yhdenmukaistamiseen liittyviin kehittämistarpeisiin. Kehittämistoimenpiteissä on huomioitu alueelliset tarpeet, joita on kuvattu tarkemmin vuoden 2020 hankesuunnitelmissa. Hankkeella täydennetään, syvennetään, laajennetaan ja jatketaan käynnissä olevia Etelä- ja Itä-Savon hankekokonaisuuksia. Alla kuva Etelä-Savon sote-keskuskonseptista.

2 Hankkeen tavoitteet

Etelä-Savon yhteisen sote-keskushankkeen päätavoitteena on yhteensovittaa Etelä- ja Itä-Savon sote-keskussuunnitelmat yhdeksi kokonaisuudeksi ja tukea sote-keskustoiminnan jalkautumista koko alueelle. Hankkeen osatavoitteita ovat:

1. Perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon saatavuuden parantaminen
2. Mielenterveyspalveluiden yhtenäistämisen ja vaikuttavuuden parantaminen
3. Kuntoutuksen laaja-alaisuuden parantaminen ja integrointi asiakkaiden toimintaympäristöihin
4. LAPE-palveluiden integrointi yhdeksi kokonaisuudeksi osaksi sote-keskuksia
5. Tietoperusteisen toiminnan ja johtamisen vahvistaminen

2.1 Hyötytavoitteet

2.1.1 Saatavuus, oikea-aikaisuus, jatkuvuus

Tavoitteena on parantaa alueen perustason sote-palveluiden yhdenvertaisuutta, saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta laaja-alaisen vastaanoton avulla mm. asiakasohjauksen, tietojohdantamisen ja moniammatillisen kehittämisen kautta.

2.1.2 Ennaltaehkäisy ja ennakointi

Tavoitteena on siirtää palveluiden painopistettä varhaiseen tukeen mm. matalan kynnyksen palveluiden ja ehkäisevän tuen sekä sähköisen asioinnin avulla.

2.1.3 Laatu ja vaikuttavuus

Tavoitteena on ottaa käyttöön laatua ja vaikuttavuutta parantavia toimintamalleja ja palveluketjuja sekä näyttöön perustuvia menetelmiä, joiden avulla asiakas saa tarpeitansa vastaavat integroidut ja moniammatilliset palvelut oikea-aikaisesti. Tietoperusteista toimintaa ja johtamista vahvistetaan.

2.1.4 Monialaisuus ja yhteentoimivuus

Tavoitteena on vahvistaa monialaisuutta ja yhteentoimivuutta kehittämällä laaja-alaista vastaanottoa sote-keskuksen ytimeen sekä parantamalla toiminnan ohjausta. Monialaisuutta ja yhteentoimivuutta tukee myös alueen perhekeskuksen toiminnallinen integraatio sote-keskukseen.

2.1.5 Kustannusten nousun hillintä

Hankkeeseen sisällytettyjen kehittämistoimenpiteiden avulla tavoitteena on pitää alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuskehitys hallittuna.

2.2 Prosessitavoitteet

Hankkeessa edetään hyväksi todetulla ketterien kokeilujen ja pienten pilottien mallilla skaalaten käyttöönottoja kokeilujen jälkeen koko alueelle. Täydennysshaun mukainen hanke tulee käynnistymään toimenpiteiden tarkemmalla projektoinnilla, sillä syksyn 2021 Etelä-Savossa tarkennetaan mm. palvelustrategiaa, jonka linjausten mukaiseksi hanketta viedään eteenpäin hyvinvointialueen toimeenpanon tukena. Hankkeen konkreettiset vaiheet on kuvattu alla olevassa kuvassa.

2.3 Rajaukset ja riippuvuudet

Ikäihmisten palveluiden kehittäminen toteutetaan pääosin erillisen hankkeen puitteissa.

Aiemmissa suunnitelmissa listattujen lisäksi keskeisiä riippuvuuksia ovat Työkykyä ja kumppanuutta sote-keskuksesta -hanke, Aster-hanke, Apua Ajoissa- itsemurhien ehkäisyhanke, LUMO lastensuojelun monialainen kehittäminen, Ikäntyneiden tilannekuva (KATI)-hanke sekä Homma haltuun –toiveista työhön -hanke, Välistä Väylälle-hanke ja Olka sekä tieteenkin hyvinvointialueen toimeenpano kokonaisuudessaan.

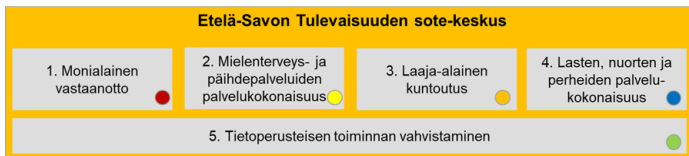
Tähän hankesuunnitelmaan voidaan tehdä muutosesitys, kun kansallinen RRF-rahoitushaku aukeaa, jotta voidaan välttää päällekkäiset rahoitushaut.

2.4 Aikataulu

Täydentävä hankekokonaisuus toteutetaan vuosien 2022 ja 2023 aikana. Rahoituksen selkiytyessä jokainen tässä hankesuunnitelmassa kuvattu toimenpide projektoidaan ja aikataulutetaan tarkemmin. Vanhojen projektien osalta edetään aiempien suunnitelmien mukaisesti. Uudet ja yhdistettävät kokonaisuudet vaativat ensin yhteistä suunnittelu- ja määrittelytyötä, jonka jälkeen tarvittavia kokonaisuuksia pilotoidaan ennen laajamittaista toimeenpanoa.

2.5 Toimenpiteet

Tässä kappaleessa on kuvattu tavoitteiden toteutumista tukevat toimenpiteet, jotka eivät vielä ole mukana aiemmissa hankesuunnitelmissa. Hankesuunnitelman keskiössä on **Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteisen sote-keskuksen konseptin rakentaminen** integroimalla Etelä- ja Itä-Savon aiemmin erillisissä hankkeissa tehty kehitystyö sekä huomioimalla hyvinvointialueen yhteiset tulevaisuuden kehittämislinjat. Hankkeen keskiössä on toiminnan muutoksen johtaminen siirryttäessä yhteiseen palvelujärjestelmään hyvinvointialueelle. Sote-keskuskonseptin kehittämisen tueksi on muodostettu viisi kehittämiskokonaisuutta, jotka on kuvattu alla olevassa kuvassa.

Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteisen sote-keskuksen ytimen muodostaa **monialainen vastaanotto**, jossa korostuu moniammatillinen yhteistyö ja eri ammattilaisten osaamisen kohdentuminen oikea-aikaisesti asiakkaan tarpeen mukaisesti toimivan asiakasohjauksen avulla. Sähköisen sote-keskuksen toiminnot ovat myös keskeisessä roolissa.

Mielensterveys- ja päihdepalveluiden palvelukokonaisuus on tunnistettu myös keskeiseksi kehittämiskohteeksi. Palvelukokonaisuus yhdistää alueen ehkäisevät, matalan kynnyksen, perustason sekä erityispalvelut, fyysiset sekä digipalvelut, lähi- ja etäpalvelut yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi ja integroi ne osaksi sote-keskusta.

Laaja-alainen kuntoutus -kehittämiskokonaisuuden tavoitteena puolestaan on tukea hoidon ja palveluiden vaikuttavuutta vahvistamalla moniammatillista yhteistyötä kuntoutusosaamisen osalta sote-keskuksessa ja integroimalla kuntoutus osaksi asiakkaiden arjen ympäristöjä (koti, matalan kynnyksen kohtaamispaikat).

Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuudessa puolestaan keskitytään yhtenäistämään alueen palvelut ja toimintamallit sekä yhteensovittamaan perhekeskuksen toimintakonsepti sote-keskuskonseptin kanssa varmistamalla niiden toiminnallinen integraatio ja vahvistamaan systeemistä työtettä. Kehittämiskokonaisuus toteutetaan tiiviisti yhdessä mielensterveys- ja päihdepalveluiden palvelukokonaisuuden kanssa.

Tietoperusteisen toiminnan vahvistaminen tukee kaikkia kehittämiskokonaisuuksia ja vahvistaa tietoon perustuvaa toimintaa ja toiminnan johtamista kaikissa palveluissa.

2.5.1 Hakemuksessa painotetut kehittämiskohteet

Yllä kuvatut kehittämiskokonaisuudet kohdistuvat hakuoppaassa painotettuihin kehittämiskohteisiin ja ne muodostuvat toimenpiteistä, jotka on kuvattu lyhyesti alla olevassa kuvassa. Laajemmat kehittämiskokonaisuudet on linkitetty toimenpiteisiin värikoodein. Toimenpiteiden tarkempi projektointi tehdään rahoituksen varmistuttua.

Sosiaalihuollon kehittämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä yhteensovitetaan rakenteellista sosiaalityötä hyvinvointialueen laajuisesti sekä kehitetään edelleen vaikuttavuustiedon hyödyntämistä.

Kuntoutuksen osalta panostetaan psykososiaaliseen kuntoutukseen, fysioterapeuttisairaanhoidon työparitoimintaan sekä kotikuntoutukseen tuomalla arkikuntoutus osaksi kotiutusprosesseja. Lisäksi tuetaan sosiaalista kuntoutusta ja kuntouttavaa työtoimintaa matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen avulla sekä sujuvoitetaan sydämen vajaatoimintapotilaan hoitopolkua ja vahvistetaan omahoidon mahdollisuuksia.

Psykososiaalisen tuen / mielensterveysstrategian osalta selvitetään työikäisten ja ikääntyvien psykososiaaliset menetelmät hyvinvointialueella; paikalliset psykososiaalisen hoidon haasteet hyvinvointialueella sekä asiakastarpeisiin/asiakas- ja häiriöryhmiin soveltuvia interventiomenetelmiä ja niihin liittyviä koulutus- ja työnohjaustarpeita. Tämä toteutetaan yhteistyössä asiakasrajapinnassa työskentelevien työntekijöiden ja asiantuntijoiden, esimiesten kanssa. Toimenpiteillä valmistellaan psykososiaalisten menetelmien käyttöönottoa ja se integroituu pth:n ja esh:n yhteistyörakenteen luomiseen ja alueellisen koordinaation kehittämiseen, joka toteutetaan valmisteilla olevassa yliopistollisten sairaaloiden erillishaun hankkeessa.

Kommentoinut [an1]: Olisiko jotain muuta tapaa esittää tämä toiminnanohjaus? Ei niinkään järjestelmä, etsin tähän? Pia, tämä on sitä solutuksen toimintaa? Tämä onkin vähän ongelmallinen kun tässä haetaan juuri sähköistä välinettä. Pitäisikö käydä keskustelua ICT-hankkeen kanssa?

Kommentoinut [KL2R1]: Katsoin hakuinfoa liittyen tähän, ja siellä oli tuo lisäämäni teksti, suunnitelman laatiminen, palvelupolut. Tuo sähköinen järj. kuvaa potilaan "läpimenoa", vaikuttavuuttakin? Järjestelmä on jo käytössä

Hoitotakuun tiukentaminen	Sosiaalihuollon kehittämissuunnitelma	Kuntoutus	Psykososiaalinen tuki / Mielenterveysstrategia
Sähköinen sote-keskus: • Omaisten ja vastaanoton digipalveluiden käyttöönoton laajentaminen (ml. digitaalisten konsultointimahdollisuuksien lisääminen)	Rakenteellisen sosiaalityön yhteensovittaminen hyvinvointialueella	Psykososiaalisen kuntoutuksen käyttöönotto erityisen tuen lapsille, nuorille ja heidän perheilleen	Psykososiaalisten menetelmien käyttöönotto aikuisille ja ikääntyneille
Asiakasohjaus: • Geneerisen asiakasohjauksen integrointi osaksi vastaanottoa • Asiakassegmentoinnin luominen ohjauksen tueksi	Vaikuttavuustiedon hyödyntämisen edelleen kehittäminen	Fysioterapeutti-sairanhoidon työpartioinnin jalkauttaminen osastolle ja kotihoitoon	Sähköisen toiminnan ohjauksen laajentaminen mää-palveluihin asiakasvirtojen hallinnan ja vaikuttavamman ohjauksen tueksi
Moraalisuuden lisääminen vastaanotto- ja hoitoprosessissa: • Lääkärin hoitajatyöparityöskentelyn käyttöönotto (Soster) • Lääkäreiden määrärahojen hyödyntäminen vastaanotolla • Fysioterapeutin suoravastaanotto toiminnan käyttöönotto • Sosiaaliohjauksen integroiminen osaksi moniammatillista tiimiä • Työkyvyn tuen tiimin integroiminen osaksi vastaanottoa (ml. työttömien terveydenhuollon osaksi vastaanottoa) • Mielenterveys- ja päihdeosaamisen vahvistaminen • Haavahoito-osaamisen keskitäminen haavavastaanotolle		Arikuntoutuksen luominen osaksi kotituumaprosessia Alueellisen aikuisten matalan kynnyksen kohtaamispaikojen toimintamallin kuvaaminen ja pilotointi Etelä-Savossa sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan tukemiseksi Sijaintien vägaatoimintapöytäkirjojen hallitsemisen ja verkostoyhteistyössä hoidon laadun ja omahoidon mahdollisuuksien parantamiseksi	
Kirjaamisen kehittäminen (tilastointi)			

2.5.2 Muut kehittämiskohteet

Myös muiden hakuoppaassa nimettyjen kehittämiskohteiden osalta toimenpiteet on kuvattu lyhyesti kehittämiskohteittain, kuva alla. Myös ne on linkitetty kehittämiskokonaisuuksiin värikoodein.

Päihdepalveluiden osalta tuetaan hoitotakuun toteutumista mielenterveyspalveluissa, parannetaan palveluiden saatavuutta sekä lisätään matalan kynnyksen palveluita ja ehkäisevää työtä. Lisäksi panostetaan nuorten päihdepalveluketjun luomiseen.

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa yhtenäistetään alueen palveluita ja toimintamalleja sekä levitetään alueellisesti mm. psykososiaalisia menetelmiä ja näyttöön perustuvia toimintamalleja, NEPSY-nuorten palveluita sekä otetaan käyttöön yhteinen chat-palvelu koko alueelle. Palveluiden yhdenmukaistamisen tueksi hyvinvointialueella tarvitaan myös yhtenäistä tietopohjaa. Psykososiaalisten menetelmien koulutus ja käyttöönotto sekä OT-keskustoiminta jatkuu osana yhteistyöalueen kokonaisuutta.

Koronan vaikutuksia alueella halutaan taklata nuoriin kohdistuvilla toimenpiteillä, kuten erilaisilla matalan kynnyksen palveluilla ja sähköisillä palveluilla.

Ikääntyneiden palveluiden osalta kehitämme asiakasohjausta ja vastaanotto toiminnan saatavuutta.

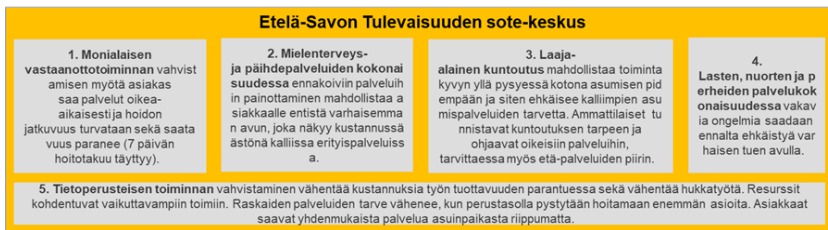
Maksuttoman ehkäisyn kokonaisuudessa tuodaan alueella maksuton ehkäisy alueen alle 25-vuotiaille sekä kehitetään seksuaaliterveyden palveluita saavuttavammiksi.

Päihdepalvelut	Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma	Koronan vaikutukset	Ikääntyneiden palvelut	Maksuton ehkäisy
Päihdepalveluiden saatavuuden varmistaminen sote-keskuksessa	Psykososiaalisten menetelmien ja näyttöön perustuvien toimintamallien (NPT) levittäminen	Alueellisen matalan kynnyksen mielenterveyspalvelukokonaisuuden rakentaminen nuorille (liikkuvien palveluiden tuominen chat-palveluiden ja kohtaamispaikojen rinnalle)	Ikääntyneiden ravitsemustilan mittaamisiksi hyödynnettävän MNA-mittarin käytön pilotointi	Ilmaisen ehkäisyn tarjoaminen alueen alle 25-vuotiaille ja seksuaaliterveyden palveluiden kehittäminen hyödyntämällä digitaalisia palveluita ja hoitajaverkostoja ja tuomalla ne saavutettaviksi nuorten toimintaympäristöihin
Ehkäisevän päihdetyön kokonaisuuden suunnittelu Etelä-Savon hyvinvointialueelle	Perhekeskuksen ja tul. soten toiminnallisen integraation varmistaminen	Psykososiaalisen tuen etä-palvelupilottin laajentaminen	Alueellisesti kattavan asiakasohjauksen mallin käyttöönotto ikääntyneiden palveluissa	
Matalan kynnyksen miipa-palvelun alueellinen levittäminen	Palveluiden ja toimintamallien yhtenäistämisen	Hyvinvointialueen asukkaiden yksinäisyyden kokemusten vähentäminen sisäisellä osallisuutta tukevia toimia eri ikäryhmissä		
Nuorten päihdepalveluketjun luominen	Nepsy-nuorten matalan kynnyksen palveluiden alueellinen levittäminen + nopean kriisin joulut (koulu) Alueellisesti yhtenäisen chat-palvelun käyttöönotto nuorille Yhtenäisten tietopohjan kehittäminen (tietokone) operatiivisen johtamisen ja toiminnan yhtenäistämisen tueksi			

3 Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen lopputuloksena syntyy Etelä-Savon yhteinen sote-keskuskonsepti, joka tukee hyvinvointialueen kehittämistavoitteita ja strategiaa, mikä auttaa varmistamaan kehitystyön jatkuvuuden myös hankeajan jälkeen.

Hankkeen lopputuloksena hoitoon ja palveluihin pääsy nopeutuu ja asiakkaat saavat tukea tarpeisiinsa oikea-aikaisesti. Moniammatillisen toiminnan, palveluiden paremman kohdentumisen, digipalveluiden käyttöönoton ja ehkäisevien palveluiden avulla asiakkaat saavat nykyistä vaikuttavampia palveluita, jotka tukevat väestön terveyttä ja hyvinvointia ehkäisemällä raskaampien palveluiden tarvetta ja näin ollen auttaa pitämään alueen sote-kustannuskehityksen hallittuna. Hankkeen tuloksia ja vaikutuksia on kuvattu alla kehittämiskokonaisuuksittain:

4 Hankkeen kustannukset

Hankkeen kokonaiskustannus on 4 588 032 euroa, josta henkilöstömenoja on 2 900 000 ja palvelujenostoa 940 532 euroa. Lapen avustusosuus tästä on 682 500 euroa.

5 Hankkeen hallinnointi

5.1 Hankkeen kattavuus ja organisoituminen

Hanke toteutetaan yhteistyössä kaikkien Etelä-Savon toimijoiden kanssa: Etelä-Savon sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä (Essote), Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (Sosteri), Vaalijalan kuntayhtymä ja alueen kunnat (alueellinen kattavuus 100%). Hankkeen hallinnointi tapahtuu Essoten nykyistä hankeorganisaatiota vahvistamalla ja nykyistä ohjausryhmää täydentämällä.

5.2 Viestintä ja sidosryhmät

Päivitetty viestintäsuunnitelma on toimitettu liitteenä.

5.3 Seuranta ja arviointi

Päivitetty arviointisuunnitelma on toimitettu liitteenä. Hoitoon pääsyn lähtötilanne kuvattu liitteessä. Tavoitteena on hoitotakuun toteutuminen siirtymäkauden aikana.

5.4 Riskit ja niihin varautuminen

Riskit on kuvattu aiemmissa suunnitelmissa.

Kommentoinut [an3]: Hakemuksen liitteeseen toimitetaan päivitetty kuntasitoumuslomake ja päivitetty selvitys siitä, miten kunnat osallistuvat hankkeeseen niiden järjestämisvastuulle kuuluvien merkittävien palvelukokonaisuuksien osalta, jotka ne hankkivat yksityiseltä palveluntuottajalta. Onko tapahtunut muutoksia vai riittävätkö vanhat selvitykset?

Kommentoinut [an4]: mikalta tarkennus tähän tai arviointisuunnitelmaan

Kommentoinut [an5]: lisätään nämä arviointisuunnitelmaan

Kommentoinut [an6]: (Pia ja Kirsi päivittää tarvittaessa vanhoihin suunnitelmiin myös riskejä jos tunnistatte uusia riskejä)